

La CUP i els pressupostos de Junts pel Sí: l'emperador va despullat

Roger Palà

‘El vestit nou de l'emperador’ és un dels contes més populars de Hans Christian Andersen. Explica la història d'un monarca que va encarregar a un sastre el vestit més fi del món. El sastre el va enganyar, dient-li que el vestit estava fet d'una tela màgica que només podia veure la gent intel·ligent. El monarca no veia res, però no va badar boca per por de quedar com un ruc. Cap dels ministres de l'emperador tampoc va atrevir-se a dir-li que en realitat anava despullat. Fins que un nen, innocent, va exclamar el que era obvi i la il·lusió es va trencar.

Des del 27 de setembre de 2015, **la política catalana té certa similitud amb el conte del vestit nou de l'emperador**. No existeix cap sastre avariciós que planifiqués maquiavèlicament un engany de forma interessada, per treure'n un profit econòmic. Però sí que hi ha un cert punt d'il·lusió col·lectiva en el sí de l'independentisme. El terme il·lusió, en aquest cas, cal entendre'l no tant en la seva accepció de miratge o error de percepció, sinó en la d'alegria i entusiasme. Hi ha gent, molta gent, il·lusionada amb el procés. És lògic que sigui així, perquè l'anhel de construir una República catalana és engrescador i motivant. I ningú vol ser el responsable de trencar aquesta il·lusió. Ho va dir el ja exsenador Santi Vidal quan va justificar-se després de [la publicació al diari 'El País'](#) de les seves polèmiques declaracions en conferències arreu del país: “**S'ha d'animar la gent**”.

L'aprovació dels pressupostos de Junts pel Sí per part de la CUP -el 'sí' condicional amb la pinça al nas- és un nou capítol en aquest joc d'escacs. Ningú -tampoc la CUP- vol ser, als ulls de l'opinió pública, el responsable de fer un gest que sigui interpretat com l'estocada final al procés. Amb l'aprovació del pressupost, la CUP probablement s'empassarà un dels gripaus més grans de la seva història, però descarregarà de nou la pressió sobre Junts pel Sí. **Ara ningú podrà dir que la CUP posa pals a les rodes**. El #pressingCUP -deia el periodista de 'La Directa' Jesús Rodríguez- ja s'ha acabat. Ara comença el #pressingJxS.

Avui s'enterra l'etapa [#PressingCUP](#) i comença l'era [#PressingJxS](#) Pels seus fets els coneixereu. Apassionant poder-ho viure i explicar.

— Jesús Rodríguez (@albertmartnez) [January 28, 2017](#)

La realitat, però, és que des del 27-S l'independentisme no ha realitzat un exercici d'autocrítica sòlid que impliqui assumir un fet: **que probablement no hi ha prou massa social per forçar una ruptura unilateral** i que l'acumulació de forces haurà de continuar durant algun temps. Que, si vol créixer, l'independentisme s'haurà d'obrir a nous espais que ara com ara no són 'indepes' per treballar en la configuració d'una aliança àmplia per exercir el dret a decidir. I que probablement això requereix temps. Potser més temps que els dos anys que aniran del setembre del 2015 al setembre del 2017. I potser també requereix altres lideratges polítics que no ubiquin en un espai central el partit que ha marcat fins ara el tempo del procés: el PDECat.

Assumir aquesta realitat no vol dir que l'independentisme hagi de quedar-se quiet o que els 'indepes' se'n vagin cap a casa. És lògic que el moviment i els seus actors segueixin buscant una plasmació política a les seves demandes. Però potser aquesta sortida no podrà ser ni tan ràpida, ni passarà només per l'articulació d'una majoria estrictament 'indepe'.

El gripau de la CUP trasllada tota la pressió a ERC i Junqueras

El gripau que s'empassa la CUP és enorme, colossal si tenim en compte els plantejaments i l'ideari de l'esquerra independentista. Els cupaires engoleixen una enorme i verinosa contradicció. Els plouran pedrades de tot arreu. La que farà més mal serà aquesta: "La CUP ha aprovat els pressupostos de Junts pel Sí mentre ha votat que 'no' als pressupostos de Barcelona en Comú". Aquesta analogia probablement és una lectura simplista. Però és un fet.

Cal llegir [el document](#) amb el qual la CUP dóna l'aval als pressupostos. No és precisament un 'sí' content i alegre. S'expressa en termes de xantatge, parla d'una "aprovació instrumental"... I també diu això: "Convé traspasar la pressió pel referèndum a JxS. Especialment proposem despullar d'arguments aquells sectors de la dreta catalana que no volen fer el referèndum". Aquest és un motiu de fons important. Hi ha, però, un petit detall. I és que la pressió més important no recaurà ara estrictament sobre la "dreta catalana"... sinó sobre Oriol Junqueras i ERC.

A diferència del 9-N, que va ser coordinat des de Governació, el referèndum del 2017 recau principalment sobre les conselleries d'ERC: en especial sobre Economia (Junqueras) i Exteriors (Romeva). **Tota la pressió, doncs, serà per als republicans.** Si al final no hi ha referèndum, o si la consulta es devalua, el responsable de prendre la decisió no serà Puigdemont: també ho serà Junqueras. I, per contra, si hi ha referèndum, qui s'enfrontarà a una potencial inhabilitació no serà només Puigdemont, sinó també Junqueras.

Aquest darrer punt és important. Un dels pocs analistes que han posat l'accent en aquesta qüestió és Antoni Puigverd, en [un article a 'La Vanguardia'](#) de fa pocs dies, on explicava que, si Puigdemont i Junqueras signen el decret del referèndum, ambdós podrien ser inhabilitats. En el cas de Puigdemont, això no hauria d'importar-li perquè ja ha dit que no vol ser president. Però... i en el cas de Junqueras? El joc d'escacs del procés també es juga en aquesta direcció. Puigverd ho defineix com a "drama".

La CUP no pot fer "caure el Govern" en cas que no hi hagi referèndum

Les intencions de la CUP són clares: posar pressió a Junts pel Sí perquè convoqui el referèndum al setembre de 2017 i, en cas que no ho faci, desenterrar la destrala de guerra. **"No acceptarem cap altre allargament més enllà del setembre del 2017, ni cap nova pantalla.** Tot el que sigui esquivar el "referèndum o referèndum" tindrà l'oposició frontal de la CUP amb les mesures necessàries forçant, si no es concreten els acords, el final de la legislatura". Això és el que diu el document aprovat per la CUP.

Però hi ha un petit detall: la CUP no pot "forçar" el final de la legislatura ni pot "fer caure el Govern". Pot deixar de donar suport parlamentari a l'Executiu, però l'única persona que té el poder de fer caure el Govern és el mateix president, Carles Puigdemont, que és l'únic que pot dissoldre el Parlament i convocar eleccions. **Si Puigdemont no ho vol, res impedeix que, hi hagi o no hi hagi referèndum, el Govern segueixi durant l'any 2018 -i si ho volgués fins al 2019- amb els pressupostos prorrogats.**

Alguns analistes com Enric Juliana han afirmat els últims dies que hi haurà eleccions a Catalunya aquesta tardor perquè no hi haurà referèndum. És una possibilitat, però també podria ser que, amb independència que hi hagués o no referèndum, no hi hagués eleccions. De fet, per molt que hagin

aparegut informacions que afirmen que el PDECat es prepara per a uns comicis ben aviat, l'últim partit al qual li interessa convocar-los és el PDECat. Que és, precisament, l'únic que pot activar el botó. No té candidat clar, les enquestes l'ubiquen en cinquena posició i parteix d'un batibull intern considerable. Eleccions anticipades? I sense Junts pel Sí? Amb Artur Mas o sense?

Per què s'ha fet dimitir Santiago Vidal si el propòsit final es forçar la legalitat?
El senador Vidal ha caigut perquè anem a eleccions

— Enric Juliana Ricart (@EnricJuliana) [January 27, 2017](#)

Quina serà la nova pantalla del PDECat?

Durant els últims anys, el partit abans conegut per Convergència ha condicionat totes les fases del procés al fet que la resta d'actors en joc assumissin les seves necessitats o regles del joc. És el que la CUP ha qualificat reiteradament de "xantatge". La llista és llarga i els exemples són múltiples. Després de les eleccions del 2012, la convocatòria del 9-N va estar supeditada al suport d'ERC als pressupostos de la Generalitat amb l'objectiu de construir estructures d'Estat. Després de la consulta, CDC va supeditar la convocatòria de les eleccions plebiscitàries a la creació d'una llista única amb ERC. Després del 27-S, la continuïtat del procés era inseparable de la continuïtat de Mas. Després de la investidura de Puigdemont, el referèndum ha estat supeditat a uns pressupostos...

Res impedeix que aquesta dinàmica no pugui tornar-se a produir, amb una formulació que ara com ara la CUP no pugui preveure. Al mateix temps, la CUP es podria trobar davant d'un escenari incòmode: **haver-se de negar a donar suport a una consulta estil 9-N**. L'Estat espanyol no tolerarà el referèndum i el Govern de Junts pel Sí es trobarà davant de la disjuntiva de celebrar-lo -desobeint directament la llei en una situació de conflicte polític sense precedents- o rebaixar-lo uns quants graus. Si finalment el referèndum esdevé un nou 9-N que Junts pel Sí i les entitats sobiranistes acaben avalant... què farà la CUP? Cridar al boicot a una consulta sobre la independència encara que sigui simbòlica? O donar-hi suport? Veurem els diputats de la CUP deixant d'anar a votar en una consulta sobre la independència?

Cal recordar que ERC i ICV-EUiA ja es van trobar en aquesta disjuntiva el 2014. Davant la rebaixa de Mas, primer van aixecar-se de la taula de negociació de forma molt crítica i finalment van acabar donant-hi suport. La CUP, en canvi, no va aixecar-se de la taula i va contribuir a donar forma al 9-N. També hi van tenir un paper cabdal les entitats sobiranistes, que mesos abans havien exigint a Mas que posés les urnes, però que tampoc van criticar la rebaixa del 9-N. La il·lusió per la consulta va poder més, encara fer el 9-N pogués suposar 'cremar' una carta i que la consulta es convertís tan sols en un acte de mobilització social.

Les mobilitzacions són molt necessàries, i el 9-N ho va ser: va ser un acte apoderador i molt potent. Però l'independentisme haurà de valorar de forma responsable la idoneïtat de repetir una operació d'aquestes característiques, que de ben segur pot convertir-se en un gran acte de mobilització amb rerefons electoral, però que distarà de ser un referèndum efectiu.

Com queda la CUP després del 'sí'?

La discussió cupaire entorn dels pressupostos no ha assolit els mateixos nivells de tensió que durant el debat sobre la investidura de Mas. Les raons són diverses. El debat s'ha realitzat més de portes endins: hi ha hagut menys articles encreuats entre partidaris i detractors, i menys declaracions i

menys filtracions als mitjans. La decisió no s'ha pres en una assemblea multitudinària, que probablement hauria generat més expectació i tensió ambiental, sinó en un consell polític, que no deixa de ser una altra expressió de l'assemblearisme (els delegats hi han defensat els posicionaments de cada assemblea territorial).

Alhora, els sectors més crítics amb Junts pel Sí semblaven haver assumit que seria molt difícil que l'escenari del 'no' s'acabés imposant. En aquesta ocasió, la divisió entre partidaris i contraris del pressupost no estava tan equilibrada com entre partidaris i contraris d'investir Mas. Molts dels qui al gener passat apostaven per no invertir Mas i, si calia, anar a eleccions, ara han cregut convenient el 'sí' amb la pinça al nas amb la idea de traslladar tota la pressió a Junts pel Sí.

Caldrà veure què passa a partir d'ara amb aquells espais o persones afins a la CUP que defensaven obertament el 'no'. Organitzacions com la COS ja han anunciat que debatran en un futur la seva relació amb la CUP. Hi ha hagut veus crítiques molt significades com Laia Altarriba -activista històrica de l'esquerra independentista, una de les veus més rellevants d'Endavant i fins fa poc al secretariat nacional de la CUP-, Jordi Martí Font -anarcosindicalista de la CGT i regidor a Tarragona- o Vidal Aragonès -regidor de la Crida per Cornellà i una de les veus rellevants de l'espai de l'esquerra alternativa al Baix Llobregat.

En els propers mesos, sense prioritzar -en absolut- aquesta tasca, decidirem el nostre futur en relació a la candidatura electoral CUP-CC.

— Sindicat COS (@COSnacional) [January 29, 2017](#)

Independència per canviar-ho tot!

Per tant, no als pressupostos neoliberals de JXS amb el suport de les CUP! Referèndum d'autodeterminació!

— Jordi Martí Font (@jordimartifont_) [January 28, 2017](#)

Processisme 2017: any III

Durant els darrers temps ha pres molta força la utilització del terme 'processisme'. S'ha equiparat el processisme amb el dilacionisme, amb la voluntat d'alguns de no culminar el procés, de perllongar el conflicte de forma interessada. Però és possible que el processisme sigui una altra cosa. Com explicàvem [en aquest article](#) ara fa algun temps, el processisme pot entendre's també com el moment històric en què, davant del bloqueig de l'Estat, els diferents actors del sobiranisme articulen propostes diverses per mirar de culminar les seves aspiracions.

Si l'entendem des d'aquest punt de vista, **el processisme no acabarà al setembre en cas que no hi hagi referèndum, el Govern caigui i hi hagi noves eleccions**. Aquest serà, en tot cas, un capítol més del processisme, probablement el tercer capítol rellevant, després del capítol I (9-N) i del capítol 2 (27-S). Per alguns potser és un escenari tètric, però caldria anar-nos fent a la idea: vivim en l'era del procés i això durarà anys. L'independentisme ha aconseguit situar-se al centre del debat polític català i no té pinta que això hagi de canviar de forma imminent. Els 'indepes' no desapareixeran d'un dia per l'altre si un dia algú s'atreveix a dir que l'emperador va despullat. El que probablement acabarà -si això passa- serà l'independentisme màgic.